

Maena salus oculis ophthalmus esse probatur.
Sed iures utuntur eo, et quos nemo tenere
Hoc presente potest, cur hoc sit, noverit auctor.

Ob-ianus lapis est, incerta repellere, semper
Somnia qui potuit, securus eo comitante,
Qui dormire potest, non illum somnia fallunt.

Ignites lapis est, cui subvitreus color esse
Cernitur, et mundus, qui fluxum sanguinis omnem
Stringere consuevit, tantum sit fronte ligatus.

Infirmos aliena loqui vetat hæc quoque gemma;
Verrucas, nervosque fugat, etygesque malignas
A pueris arceat, quorum sitiare creorem.

Conflagrare vides incendia forte domorum,
Si tamen hunc adhibes, incendia sponte quiescunt

Diadochos specie, similisque colore Berillo.

Plus omni speculo probat effigies speculantum:

Et nullas lapidum tantum medicatur adustus.

Illic ubi defunctis adhibetur, sistere tertor.

A virtute sua, sit hebes, neque lenit adustus.

Exebenus lapis est albus, satis et speciosus.

Hæc gemma manus aurificum dum lymphidat aurum,

Nil magis appetit, nil illi charius illa,

Hæc valet ad stomachum, si sit conspersio facta

Cum vino vel aqua fractæ de pulvere gemmæ.

Novit et exebeni vires insanus et amens.

Conservat partum, cito liberat et parientem.

Si dextro femori connexus erit parientis.

Lingurum prægnans, lingorum si gerat infans,

Mors suo minus ut timeant, lingurus habebit.

Regius et morbos linguro vincitur hansto,

Si teris in vino permixto pulvere gemmæ.

Daphnius eximius facit ut lymphaticus omnis

Se presente statim mereatur habere salutem,

Daphnius assuerit requiem dare demoniosis.

Daphnius ad fluxum valet et compescit hydropem

Mennonius morbos, languores atque tumores,

Virtus [virus] et omne fugans inimicitiasque re-

pellens.

1689 Facundum reddit firmum facit atque fidelem

Quemque sui gerulum: vicerunt prælia reges.

Evasero semen caulis capitulibus acti,

Præside memento, quem qui gerit effugit iras.

Navita naufragum nunquam timet hoc comitante.

Ipsi galactiton lapidem natura vocavit,

Hæc a lacte trahens Græcum simul atque Latinum.

Lac utrumque sonans, in eodem nomine junges.

A Namque γάλαξ Græce, lac dicimus esso Latine,

Femina dicens a lacte per hanc sibi gemmam

Lac suffire potest, cum mulso pulvere sumpto.

Contriti lapidis si femina respuit haustum,

Vellus ovis gravidæ collo circumliget illa,

Sic galactites super udo vellere sparsus,

Mox plenis puer uberibus lac sugere quibit.

Oloatem lapidem si quis venator habebit,

Si latro, si raptor lapidem gestaverit illum,

Pro votis succedet eis: quanquam pietatis

Officiis careat, nec erit culpabilis actor

Naturæ laudumque Deus, qui nil sine causa

Efficat in rebus, cujus sunt omnia facta

Ponderis et numeri mensuræ subdita legi.

Frons onagri, vel frons usini plerumque tumes-

cent.

Pert lapidem quandoque suum, qui pota venena

Atque venenosos fertur compescere morsus,

Hunc in aqua radens, ut aquam pallere videbis,

B 1690 Mox evasuro dano ne tardes patienti.

Hunc nuce majorem forma crispante videbis

Atque superficiei pullescere, non renitere.

leim celestem tricolor lapis est imitatus,

Nomine trisutes, juris facit esse peritos

Iste sui gerulos, regum digitos decet ergo.

Nascitur in Phrygia Phrygius, sed hic est quasi

pumex.

Pumice sed gravior: facit hunc perfusio vini

Follibus allatum procul ignis viribus uri,

Et velut ignitum candescere sive rubere,

Fertur et exstingui perlusus nectare tantum;

Utilis iste lapis tingentis vestitus esse

Dicitur a Phrygiis fullonibus, hi quoque peraptus.

Sarcophagus lapis est, qui mortua corpora fertur

Ferre quater denis consumere posse diebus.

Hujus apud Trojam reperitur plurima vena.

Ejusdem generis sunt plurima saxa reperta,

Quæque etiam erodunt vivontia corpora tacte,

Et minus observant, quæcumque cadavera clau-

dunt.

Copia dat vilem, licet insignem specularum:

Hunc primum lapidem terris Hispania misit,

Nunc legimus multis regionibus hunc reperiri,

His effossus humo, sic lisi is extenuatur

Quasi licet incrustas, ut vitro tenuior omni

Cernatur, neque jam nisi vitrum credere possis

DIPLOMATA A MARBODO CONCESSA.

I.

(Hist. ms. Majoris Monasterii, auct. D. MARTENIO. D Guingeniensis quidam sacerdos hæreditario jure te-
t. II, p. 58.)
nerrat, et moriens ipsis monachis dederat, salvo
canonica reverentia et jure episcopali; salvis nihi-

*Marbodus episcopus Redonensis Majori Monasterio
donat ecclesiam Aienici et dimidium presbyterat-
us ecclesie Martiniaci.*

Quia tempora celeri cursu labantur, et præterito-
rum recordatio silentio perit, necesse est ut quæ
memoriter teneri volumus litterarum tenori com-
mendemus. Ille reo ego Marbodus Dei gratia Redo-
nensis episcopus, respectum habens animæ meæ et
orationibus iustorum indigens scribo posteris meis,
quia fratribus et amicis ecclesie nostræ monachis
Majoris Monasterii, de quorum orationibus confido,
concessi, et donavi ecclesiam Aienici et dimi-
dium presbyteratum ecclesie Martiniaci, quas

lominus consuetis redditibus sanctæ matris Ecclesie
Redonensis. Abbas autem Willelmus cum de ipsis
ecclesiis manueva fuisset investitus, redonavit eas
Rogerio archidiacono nostro, quandiu ipse Rogerius
viveret, libere et quiete obtinendas; ita tamen ut
Rogerius episcopo universos redditus ecclesiarum
persolveret, et monachis nullam prorsus facere
portionem. Hujus autem rei testes sunt, de mona-
chis: Willelmus, prior, Gilo filius Ansqutilli, An-
dreas de Gomez, Mido, Evenus bajulus. De cano-
nicis: Biso archidiaconus, Rannulfus, capellanus
Rainulfus prætor et alii multi.

II.

MARBODI REDONENSIS EPISCOPI
EPISTOLA

PRO MONASTERIO S. SERGII ANDEGAVENSIS.

(Anno 1108.

[MORICZ. *Mémoires pour servir à l'histoire de Bretagne*, tom. I, p.516.]

Ego MARBODUS Dei gratia Redonensis episcopus, A notum facio quoniam petitioni domni Gaugerii abbatis S. Sergii assensum præbere rogatu domni Reginaldi Andegavensis episcopi non distulimus. Concessimus itaque ei et successoribus ejus, consentiente capitulo, omnes ecclesias illas quas in diocesi nostra et possederunt monachi S. Sergii, et possident, scilicet Genam, Briellas, Monasteriolum, Tosleiam, Braellum, salvo jure Ecclesie nostræ. Sed de Brelo, quæ tantum capella erat, inter me et ipsum abbatem constituimus et confirmavimus, ut singulis annis solvat nobis et successoribus nostris, tam ipse quam successores sui, annuum censum, scilicet III solidorum, et sic sit ecclesia illa soluta et quieta ab omnibus reliquis consuetudinibus et etiam a sacrilegio, salvo jure canonico.

Actum et confirmatum Redonis in camera nostra, anno ab Incarnatione Domini 1108, indictione I, epacta VI, Idus Maii.

Quod viderunt et audierunt isti præsentis: Baudricus Dolensis archiepiscopus, Reginaldus Andegavensis episcopus, Judicialis Aletensis episcopus, Guillelmus abbas S. Florentii, Gervasius abbas S. Melanii, Fulco abbas Bellilocensis; Alanus comes, Ermengardis comitissa.

De canonicis Beati Petri Piscis archidiaconus: Rogerius archidiaconus, Joscio thesaurarius.

De canonicis S. Mauritii Andegavensis: Stephanus præcentor, Guillelmus archidiaconus, Guillelmus Musca.

III.

Marbodi Redonensis episcopi charta qua ecclesiam S. Mariæ Vitreionsem, ejectis, qui ibi degubant, inordinatis canonicis, quorum loco monachos Benedictinos instituit, monachis S. Melanii cum pluribus aliis ecclesiis et possessionibus concedit.

(Anno 1116.)

[Opp. Hildeberti ed. Beugendre, p. LIX.]

Ego MARBODUS, Dei gratia Redonensis episcopus, ad futurorum notitiam scribere dignum duxi quod et sancte Redonensi sedi et Vitreacensi utile sit memoriter retinere. Cum ab antiquo in Ecclesia Vitreacensi instituti essent canonici, et ille ordo usque ad nostra tempora perseverasset, canonici qui nostro tempore supererant, incautius quam honestius se habentes, ad hoc, peccatis exigentibus, deciderunt, ut principibus terræ odibiles, nobis incorrigibiles haberentur. Hinc ordo confusus, facultates Ecclesie dissipatæ, numerus clericorum adeo imminutus erat, ut tres tantum in Ecclesia remanissent. Ego igitur communicato cum honestis tam ecclesiasticis, quam sæcularibus personis consilio, ne tanta ecclesia diutius suo ministerio fraudaretur, rogatus etiam a dominis castelli Andrea et filiis ejus, et cæteris baronibus castri, in eleemosynam sempiternam donavi eandem ecclesiam cum facultatibus, et terris, et hurgiis, et possessionibus, et omnes redditus ecclesiarum quas canonici tenebant; scilicet ecclesiam Sancti Martini in eodem castro; ecclesiam

B de Balazei et de Mecei, et Sancti Desiderii, et ecclesiam Sancti Symphoriani in villa Redonensi, religiosis et dilectis filiis nostris monachis Sancti Melanii, salvo per omnia jure et dignitate sancte Redonensis Ecclesie. Hoc donum meum laudavit et voluit, et ex parte sua fecit Conanus dux Britannie, filius Alani Fergant, et mater ejus Ermengart comitissa. Laudaverunt nihilominus et firmaverunt donum meum archidiaconi nostri Mainus et Rogerius, et unanimis conventus canonicorum nostrorum quorum nomina hæc sunt, Mainus cantor, Joscelus thesaurarius, duo Radolfi præpositi, Withencus capellanus episcopi, Radulfus Gertraani, Mainus filius Hugonis, Willelmus, Alanus, Petrus. Statuerunt postmodum monachi cum domino Andrea, et in præsentia comitis et mea firmaverunt quod omnia quæ in dominio ejusdem Andrea, in obedientiis et possessionibus habebat, ad Ecclesiam Sancte Mariæ verterentur, ut conventus et ordo ibi teneretur.

Actum hoc in capitulo Beati Petri Redonensis, anno ab Incarnatione Domini 1116, indictione IX, Paschali II papa. Ludovico [scil. VI, Philippi filio] Philippi rege Francorum, Conano supra dicto comite.

Locus sigilli.